

Općenito se može reći da su politehnike ponudile *mnoštvo različitih načina i vrsta obrazovanja za povećani broj različitih studenata.*

Mladen Havelka
**Visoko obrazovanje u
Hrvatskoj i europskim
zemljama**

ZEMLJE EFTA/EEA

Island

Visoko obrazovanje organizirano je po binarnom modelu na sveučilištima i koledžima. Koledži organiziraju specijalizirane stručne, tehničke i umjetničke programe. Izvansveučilišni studiji na koledžima vode do diplome ili certifikata o završenom studiju. Sveučilišno obrazovanje podijeljeno je u tri stupnja: stupanj “bakalaureata” koji traje 3 do 4 godine, magistarski stupanj koji traje jednu do dvije godine i doktorski stupanj koji traje 4 do 5 godina. Izuzeci od tog pravila su primjerice studiji medicine i prava, koji na prvom stupnju traju 5 do 6 godina.

Reforma visokog obrazovanja u posljednjih 5 godina potaknuta je novim Zakonom o visokom obrazovanju iz 1997. godine. Novim zakonom dana je veća autonomija ustanovama visokog obrazovanja i promijenjen je odnos visokih učilišta i Ministarstva obrazovanja, znanosti i kulture. Uloga ministarstva svedena je na promatranje, nadgledanje kvalitete nastave bez ikakvog drugog utjecaja na unutarnje ustrojstvo, organizaciju i poslovanje visokih učilišta. Od 1999. godine razrađen je postupak procjene kvalitete visokih učilišta kojim se od svakog visokog učilišta zahtijeva provođenje internog vrednovanja. Ministar može odlučiti da li će provoditi i procjene kvalitete sa strane vanjskih, od ministra imenovanih stručnjaka. Sa svakom ustanovom visokog obrazovanja, i javnom i privatnom, ministarstvo svake godine potpisuje ugovore o financiranju studija, a visina sredstava ovisi uglavnom o broju studenata.

Lichtenstein

Sveučilišna nastava organizirana je jedino za studij filozofije na *Međunarodnoj akademiji za filozofiju*, no postoje međudržavni ugovori s Austrijom i Švicarskom kojima je omogućeno studiranje u tim susjednim zemljama. Uz jedinu sveučilišnu ustanovu postoji i jedina izvansveučilišna ustanova visokog obrazovanja – Stručna visoka škola (*Fachhochschule*) za primijenjene znanosti. Nakon završetka studija na ovoj ustanovi stječe se naziv “Diplom” (FH).

Norveška

Sustav visokog obrazovanja čine 4 sveučilišta, šest sveučilišnih koledža, 26 državnih koledža, dvije akademije umjetnosti i 26 privatnih ustanova visokog obrazovanja.

Stručne studije organiziraju visoke škole (koledži) u trajanju od 2 – 4 godine. U proljeće 1988. godine imenovana je *Kraljevska komisija za visoko obrazovanje* s ciljem analize stanja na norveškim sveučilištima i sveučilišnim koledžima, predlaganje njihova daljnjeg, proširenog, razvoja. Jedan je od važnih zadataka Komisije poticati kvalitetu nastave i istraživanja, predložiti uvjete za šire provođenje načela cjeloživotnog obrazovanja i razmotriti načine bliže povezanosti između visokog obrazovanja i industrije. Posebno se raspravlja o nužnosti uvođenja novog sustava kvalifikacija, kao i o potrebi većeg uključivanja u međunarodne programe suradnje visokog obrazovanja. U tzv. “*Zelenoj knjizi*” Komisija je u proljeće 2000. godine predložila svoja viđenja unapređenja visokog obrazovanja izrađenog na temelju spomenutih načelnih opredjeljenja. Na temelju tog dokumenta, i sličnog prijedloga novog načina financiranja visokog obrazovanja, vlada će utvrditi strategiju razvoja i reformiranja sustava visokog obrazovanja u Norveškoj.